

Den økonomiske og monetære union

Ulemper

= ingen selvstændig valutakurs og ens rentesats –

også i tilfælde af forskelligartede konjunkturudsving fra land til land (= asymmetriske choks)

Fordele ved monetær union

= færre transaktionsomkostninger ved handel

Nyere teori:

1) Kan valutakursændringer i form af devalueringer overhovedet bruges til at løse makroøkonomiske problemer

= lavere priser på varer på eksportmarkederne, men også højere priser på importvarer

= øgede produktionsomkostninger

2) Valutakursændringer vil ofte i høj grad skyldes politiske kalkulationer (f.eks. brug af devalueringer lige før et valg til at øge efterspørgslen) end et forsøg på at løse makroøkonomiske problemer

3) I den forbindelse er det afgørende, at vælgerne ofte er kortsigtede og ikke altid belønner bekæmpelse af offentlig gæld og offentlige budgetunderskud

Udviklingen af ØMU'en

a) Forhistorien

i) Fastkurssystemet brød sammen med Bretton-Woods-systemet.

ii) Werner-rapporten fra 1971.

iii) EMS'en fra 1979.

b) Maastricht-traktaten

= det traktatretlige grundlag for implementeringen af ØMU'en

Fire konvergenzkriterier (= kriterier for at komme med i ØMU'en):

1) prisstabilitet – maksimalt 1,5 % over inflationsraterne i de tre bedste lande

2) nominelle rentesatser – maksimalt 2,0 % over de tre bedste lande

3) landenes budgetunderskud – maksimalt 3 % af BNP årligt + maksimalt 60 % af BNP akkumuleret (i praksis blev det til: at landene skulle bevæge sig i den retning).

4) valutaen skulle have vist stabilitet

c) Eksterne virkninger af ØMU:

Voksende brug af euroen som international valutareserve

= hermed bliver EU's finansmarkeder mere likvide.

ØMU'ens institutionelle struktur

a) en **uafhængig** centralbank

– selv om EcoFin kan spille en rolle, er den politiske påvirkning sandsynligvis mindre end på nationalt plan, fordi valgene i medlemslandene foregår på forskellige tidspunkter

b) det vigtigste mål er **prisstabilitet**

– i praksis 0-2 % p.a.

c) **ECB** skal gennemføre valutapolitikken, opbevare valutareserver og sørge for et velfungerende betalingssystem

d) **EcoFin** skal gennemføre valutaaftaler med tredjelande og bestemme EU's position med hensyn til ØMU (kvalificeret flertal)

e) **EcoFin** er også ansvarlig for at pålægge medlemsstater bøder, hvis de får for store budgetunderskud

Implikationer af ØMU'ens institutionelle struktur:

- 1) Uafhængige centralbanker – undgå, at politikerne ”pumper” økonomien op i forbindelse med valg.
- 2) Hermed skabes troværdighed m.h.t. bekæmpelsen af inflationen.
- 3) Empirisk forskning: jo mere uafhængige centralbankerne er, jo lavere inflation har landene.
- 4) Problem? : Risikerer en ”hård” monetaristisk ECB at udmanøvrere EU's legitimitet.

5. Vækst- og Stabilitetspagten

Baggrunden for Vækst- og Stabilitetspagten:

Flere lande med i ØMU' end Tyskland havde ventet. For at undgå, at landene, når de VAR blevet medlemmer af ØMU'en fik for store budgetunderskud, etableredes Vækst- og Stabilitetspagten.

Hvad betyder Vækst- og Stabilitetspagten?

EcoFin vurderer, om et medlemsland har haft et uacceptabelt stort underskud på de offentlige budgetter i de tilfælde, hvor et medlemsland har større underskud end 3 % af BNP. Underskuddet kan være acceptabelt, hvis særlige forhold gør sig gælden som f.eks. en drastisk stigning i arbejdsløsheden.

Sanktioner i Vækst- og Stabilitetspagten:

Der kræves et depositum uden renter på 0,2 % eller mere af BNP, men det kræver kvalificeret flertal i EcoFin. Omdannes til en bøde, hvis intet sker i løbet af to år. Offentlig udhængning er nok den vigtigste straf.

Problemer i Vækst- og Stabilitetspagten:

Hvis lande rammes af et asymmetrisk chok er der problemer. Så vil renteniveauet i lavvækstlandene være højere, end hvis pagten ikke fandtes.

Tyskland og Frankrig havde i 2002 og 2003 underskud på mere end 3 % af BNP. Begge lande undgik imidlertid at deponere, da der ikke var flertal herfor i EcoFin.

